

CORINTO MACĀRĀRĒ

Pablo puarí jóaripū

Ãñuduticorigue

¹ Yuh Pablo, Timoteo marīya wedegūmena māärē ãñudutia. Yuh Cōamacū booró Jesucristoyere wededutigū beserigū niiā. Yuh atipürē māärē Cōamacūrē padeorí pōna macārā Corintopū niirārē jóaa. Teero biiri niipetira Jesuré padeorá Acaya ditapū niirācārē jóaa.

² Māärē Cōamacū marī Pacū, Jesucristo marī Ópū ãñuré ticoaro; ãñurō niirecūtiri tiiáro.

Pablo ñañarō netōrígue queti

³ Cōamacū Jesucristo marī Ópū Pacure usenire ticoada. Cūärā marīrē bóaneō iñāi. Marīrē wācūtutuari tiirucúi. ⁴ Usā ñañarō netōrécōrō ûsārē wācūtutuari tiii. Teero tiirá, ûsācā ãpērā ñañarō netōrārē wācūtutuari tiimasfā. Usārē Cōamacū wācūtutuari tiiróbirora cūärē wācūtutuari tiimasfā. ⁵ Cristo ñañarō netōrírobiro ûsācārē bayiró ñañarō netōré jeaa. Teerora sūcā usā Cristomena niiricārē, ûsārē pee wācūtutuare jeaa. ⁶ Usā māärē wācūtutuari boorá, māärē netōrī boosārā, teero ñañarō netōpacára, nucājāā. Cōamacū ûsārē wācūtutuare ticori, ûsācā māärē wācūtutuari tiiadacu. Māā wācūtutuara, māā ûsā tiiróbirora ñañarō netōrā, tutuaromena nucājāādacu. ⁷ Māā ûsā tiiróbiro ñañarō netōrī, Cōamacū māacārē wācūtutuari tiigádaqui. Teero

tiirá, “padeodúbocua” jíñrõ manirõ múaře bayiró wáčūria.

8 Yáa wedera, ūsárë Asia ditapu wáariguere múaře masírī boogá. Usā toopáre bayiró peti ñaňarõ netōwá. “Sícáríbíricu; diajôáadacu”, jíñmiwá. **9** “Usárë säädacula”, jíñ wáčumiwá. Teero wáčurá, ūsā basiro dee tii masíriwá. Teero tiirá, Cõamacü diarirare masögúpere tiiápureré sääwá. **10** “Usárë säädara tiiýa”, jíñrī, Cõamacü netónewí. Atitóre netónérucujá. “Too síropucárë ūsárë ñaňarõ cúa tiidugári, netónégádaqui”, jíñ padeóa. **11** Cõamacürë múa ūsárë sääbosári, teero tiigádaqui. Paú ūsárë sääbosári, Cõamacü áñurõ ūsárë tiiápugádaqui. Cúú teero tiirí ñiará, paú usenire ticoadacua.

Pablo Corintopu wáariguere wederigue

12 Usā ateré wáčurá, bayiró useníá: Atibárecopáre basocáre tiidítóro manirõ áñurõ tiirécutira niirucuwá. Múa watoapucárë teerora tiiwá. Teero tiirá, ūsā wapa cuohéra, áñurõ tagueñaá. Usā basiro ūsā masírémena teeré tiimasíria; Cõamacü ūsárë áñurõ tiirémenape teeré tiimasíá. **13-14** Múaře ūsá meréá jóaria; thomasíreno dícure jóarucua. Múa péerogá thomasírbirora niipetirere áñurõ thomasípetiri boogá. Teero tiirá, mari Ópú Jesús pataatiri bareco jeari, múa ūsámena useniádacu; ūsáca múařena useniádacu.

15 “Teero wáaadacu” jíñ wáčugá, múaře ñagá wáasuguedugamiwá. Múaře usenirí tiidugágá, puarí múa pátapu wáadugamiwá. **16** Macedonia ditapu wáagu, múaře ñanetōwadugamiwá. Toopá jearigu, coepatúaatigu, múaře ñacámepatúaatidugamiwá. Too yuu jeari, múa

yuu Judeapu wáaadare maquérē tiiápupojíyu.
17 Yuu toopá wáaheri iñarā, “¿ãñurō wācūripacu, ‘wáaguda’ jíig wedeseyiri?” ¿jíigari māā? Māā yuure “atibáreco macārābirora ‘wáaguda’ jíirigu niipacu, ‘wáaria’ jíigáno niiqui” ¿jíigari? **18** Niiria. Yuu Cōāmacu diamacu maquérē wedegu wāmemena māärē jíiā: Ussā māärē wederére wasoría.
19 Jesucristo Cōāmacu macu wasoríqui. Yuu, Silvano, Timoteocámena māärē cūye quetire wedetoawu. Cūu “tiigáda” jíipacu, “tiirícu” jíiriyigu. Cūu jíiré diamacu maquē niiā. **20** Niipetire Cōāmacu “ãñurō tiigáda” jíirigue Jesucristo tiiríguemena yaponói. Teero tiirá, Cōāmacurē usenire ticora, Jesucristo wāmemena “Cōāmacu teerora tiiáro” jíiā. **21** Cōāmacurā usärē, māacárē Cristore padeorucújárī tiii. Cūurā marírē Cristomena niiādarare beserigu niiwī. **22** Marírē cūu pōna wáari tiirígu niiwī. “Cūu pōna niiā” jíirére masidutigu, Espíritu Santore marípure ticodiocorigu niiwī. Espíritu Santore marírē ticojígū, nemorórā “umusépū marírē ãñurére ticogu daqui” jíimasírī tiii.

23 “Yuu Corintopu wáaguda” jíirigu niipacu, wáariwu. “Yuu wáaheri, māärē nemorō ãñucu” jíi wācūwu. Māärē boboro wáari iñadugáhegu, wáariwu. Cōāmacu yuu teero wācūriguere masiqui. **24** Māärē “biirope padeoyá” jíigü mee tiiia. Māā ãñurō padeóa. Māärē ãñurō useniremena niinemoárō jíigü, teero tiiápudugaa.

2

1 Teero tiigá, māärē bóaneörā niirī tiidugáhegu,

wáariwu sūcā. **2** Yuh máärē bóaneõrā niirī tiirí, ¿noäpē yuhure usenirī tiibogari? Yuh bóaneõrī tiirá yuhure usenirī tiimasíricua. **3** Teero tiigú, toopú wáarono tiigú, máärē quenojeadutigu jóawu. Teeré jóagu, biiro wäcüwü: Yuh máata wáaatä, múa yuhure usenirī tiiróno tiirá, yuhure wäcüpatigu niirī tiibócu. Yuh biiro wäcüü: Yuh useniremena jeari, máäcä usenibojyu. **4** Yuh tiipürē jóagu, bayiró bóaneõremena, utirémena jóawu. Múärē bóaneõrā niiärö jíigü mee jóawu. Múärē yuh mañetõrere masidutigu jóawu.

Ñañaré tiirígure acabódutirigue

5 Sícä basocá múa watoapu niigü marírē bóaneõrā niirī tiirígü niiwí. Yuh díchure teero tiirírigü niiwí; múaçárē teerora tiirígü niiwí. Múa niipetirapure bóaneõrī tiiríjyi. “Múa niipetirapure bayiró bóaneõrī tiirígü niiwí” jíigüjä, jíinemosäñu wedebocu. **6** Múa paü “cüürë biiro ñañarö tiiáda” jíi, tiitóayiro. Nocõrõrā ñañarö tiiyá. **7** Ñañarö tiinemórõno tiirá, cüürë acabóya. Cüürë wäcütuvari tiiyá. Múa teero tiihéri, cüü bayiró bóaneõgü wáaboqui. **8** Teero tiigú, múaärë cüürë maírére eñodutía súcä. **9** Yuh múaärë too sagueropure ate maquérë jóawu: “¿Tee yuh dutiriguere diamacárä tiidugámií cüä?” jíi masidugagü jóawu. **10** Cüü tiiriguere múa acabóri, yuhucä acabóa. Yuh wäcüri, yuhure ñañarö tiiríjyi. Teero niipacari, múaärë maigü, cüürë acabóa. Diamacárä Cristo iñacoropu acabóa. **11** Marí cüürë acabóri, Satanás marírë netõnucámasisiqui. Cüü tiirécütirere marí ãñurö masiä.

Pablo Troasp^u wācūpatirigue

12 Y^uu Troas macāp^u Cristoye quetire bueg^u jeari, pa^u cāyye quetire t^uodugáwa. Marī Ōp^u cāärē t^uodugári tiirígu niiwī. Teero tiigú, buemiwū. **13** Y^uu Tito marīya wedeg^ure buajeáheg^u, bayiró wācūpatiw^u. Teero tiigú, cāärē “wáagu tia” jīi, Macedonia^p wáajōawū.

Cristomena ñañarére netōnucārā niiā

14 Cōāmacārē usenire ticoa. Cūurā Cristore ñañarére netōnucārī tiirígu niiwī. Usā cūumena nijīrā, ñañarére netōnucārābiro niiā. Sitiaāñūre niipetirop^u sesarobiro Cōāmacū ūsāmena cāyye quetire niipetirop^u masipetijōärī tiii. **15** Cristo paiá tiirucúrobiro sitiaāñūremena Cōāmacārē sóepeog^ubiro tiiqui. Usā cāyye quetire wedera, sitiaāñūwarebiro niipetirop^u wáaa. Netōnénorira p^utop^u, pecamep^u wáaadara p^utopucārē cāyye queti jeaa. **16** Pecamep^u wáaadara “sitiaāñūre pūni niicu” jīi wācūrābiro ūsā wederére t^usacua. Netōnénorirape ūsā wederére bayiró t^usacua; “catiré ticoré niiā” jīi wācūcua. Cōāmacū tiiápuriatā, noāpé tee quetire wedemasīña manibójīyu. **17** Usā āpērā tiiróbiro Cōāmacāye quetire wedera, wapasécāmesāria. Teero tiiróno tiirá, Cōāmacū ticocorira Cristomena nijīrā, Cōāmacū iñacoropure cāyye quetire jīiditoro manirō wedea.

3

Mama netōnérē quetire bueré

1 Usā “Cōāmacāye quetire diamacārā buea” jīrā, ūsā basiro ūsāye maquērē āñurō wedesera mee tia. Usā basiro “diamacārā buea ūsājā”

jííria. Teero biiri “cáá diamacárä bueeya” jííripürë ápérä üsärë jóabosari booría. Múä teero jííripürë üsärë jóaricárë booría. Ápéräjä teero jííripürë “jóabosaya” jíí sáicúa; üsäpeja sáíria. ² Múärä “cáá Cõamacüyere áñurö bueeya” jííripübiro niijärä tiia üsärë. Üsä määrë “tiipübirona niijärä tuiyá” jíí, áñurö yeeripünacutia. Niipetira määrë masiäri siro, “Pablocä cáärë diamacárä buejýa” jíícuá üsärë. ³ Üsä määrë bueri siro, määr niirecatiremena “Cristo jóaripü niijärä tiia” jíí eñaoä. Tiipürë jóarigu mena jóaya maniwü; ütäpípüre jóaya maniwü. Espíritu Santo määr wäcürépüre jóarigu niiwí. Määr wäcürére wasorígü niiwí.

⁴ Üsä Cristomena niijírá, Cõamacüre bayiró padeojírá, määrë “Cristo jóaripü niijärä tiia” jíí. ⁵ Apeyenó tiimasírere “üsa basiro masiwü” jíímasína maniä. Niipetire üsa tiimasíre Cõamacü ticoré niiä. ⁶ Cõamacü üsärë basocáre buemasírere ticorigü niiwí. Teero tiirá, mama netónére quetire buea. Tee quetire basocáre buera, “ate jóariguere tuiyá” jíí bueria; “Espíritu Santo boorépere tuiyá” jíí buea. Dutiré jóariguere tihéra pecamepu wáacua. Espíritu Santope catiré petihére ticogü niií.

⁷ Cõamacü Moisére cüü dutiré cüüriguere ticogü, ütäpípü jóayigu. Tee dutiré marí netónucáre wapa sääcõadutire niiyiro. Maríre sääcõadutire niipacaro, áñunetõjõäre niiyiro; asibatéremena jeayiro. Moiséya diapóacä bayiró asibatéyiro. Teero tiirá, Israelya põna macárä cüüya diapóare ñäcõätumasíriyira. Jõõpemena cüü asibatére petiwáyiro. Tee dutiré áñuré niiyiro. ⁸ Toorá nemorö Espíritu Santo basocámena

niiādare quetipe āñunemoā. ⁹ Tee dutiré “basocá netōnucārārē īnañarō tiiádacu” jīrigue asibatéremena jeayiro; āñunetōjōäre niiyiro. Toorá nemorō “Cōāmacū basocáre ‘āñurārā niiñya’ jī īñagūdaqui” jīrē quetipe āñunemoā. ¹⁰ Tee āñunemorere marī āñurō īñariþpereja, tee dutiré āñuré asibatéremena jeariguepe bári niiré p̄utuájāä sáa. ¹¹ Tee dutiré āñuré asibatéremena jeariguepe petiádare niiyiro. Āñunemorepe petiríadare niiā. Teero tiiró, tee dutiré nemorō āñunetōnucāä.

¹² Usā petiríadarere cotera, useniyuetoa. Teero tiirá, diamacú, cuiro manirō wedea. ¹³ Usā Moisés tiirírobiro tiiría. Cūuya diapóa asibatére “máata petiádacu” jīgū, suti caseromena búatoyigü, Israelya pōna macárā tee petiwári īñarijāärō jīgū. ¹⁴ Cūa tħoríyira. Atitócārē tee buçu dutirére bueri tħorá, tħoríya. Tiisuti caserora Cōāmacū asibatérere báatorobiro niitoaa cūärē. Teero tiirá, netōnéré maquērē tħoríya. Jesuré padeorípereja, Cōāmacū cūärē tħorí tħiquí. ¹⁵ Atitócārē Moisés jóariguere bueri tħorá, tħoríya. Cūa tħomasħire suti casero báatorobiro nijāä ména. ¹⁶ Marī Őpūrē padeogáno dícu tħoquí. Cōāmacū cūärē tħorí ti-ħiquí; tiicasero pāðrōbiro wáacu sūcā. ¹⁷ Marī Őpū, Espíritu Santomena sīcārā niiñ. Teero tiirá, Espíritu Santo marīmena niirī, marī cāmotáro manirō Jēsuména āñurō niimasñā. ¹⁸ Teero tiirá, marī ni-ipetira dupupü báatorí casero manirā nijīrā, cūu āñurō asibatérere īñamasñā.* Teero tiirá, jōõpemena cūubiro wáara tiia; cūuyere cħonemóā. Tee niiā

* **3:18** O “cūu āñurō asibatérere ēñomasñā”.

marī Ōpū tiiré. Căūră, Espíritu Santomena sīcūră niī.

4

¹ Cōāmacū ūsārē āñurō tiigú, Jesuyé quetire wedeadarare cūūrigū niiwī. Teero tiirá, wācūtutuhera niiria. ² Bobooro tiirére, basocá īñahērōpū ñañaré tiirére doo niiā. Cōāmacūye quetire jī̄ditoremena wederia. Teero jī̄rōno tiirá, tee quetire wasoró manirō, diamacū wedea. Teeména Cōāmacū īñacoropure ūsā wederére basocá “diamacáră wedeeya” jī̄ wācūrī booa. ³ Basocáre netōnérē quetire ūsā wederi, āpēră cūā wācūrére báatonorirabiro niicua; t̄orícua. Tee quetire tuohérano pecamepū wáaadara niicua. ⁴ Cūā padeohére wapa atibáreco macáră ōpū Satanás cūārē t̄aoñémashēră wáari tiiquí. Teero tiirá, basocáre netōnérē queti bóere niipacari, īñamasíricua. “Cristo āñunetōjōägū Cōāmacū niirére ēñogú niī” jī̄rére t̄omasíricua. ⁵ Ūsā basocáre wedera, “biiro niiā ūsājā” jī̄ wederia; “Jesucristo basocá Ōpū niī” jī̄répere wedea. Ūsāyepereja wedera, “Jesuré mañrémena māärē padecotera niiā” jī̄ wedea. ⁶ Biiro niiā: Cōāmacū basirora sicutopū atibáreco nañtiärō niimiriguere bóeri tiirigū niiwī. Teeré tiirírobiro cūūră marīye yeeripūnarīpū bóeri tiirigū niiwī. Teero tiirá, marī Cristore masírémena Cōāmacū āñurō niirecūtirere masājā.

Marīye Ōpūrī mama Ōpūrīmena wasoádacu

⁷ Ūsā Cōāmacūye queti wederá bári niiră niiā. Diiména tiiréparū wapapacáre posecūtíreparabiro

niiā. Teero tiigú, Cõāmacū ūsā wederémena cūū tutuarere ēñequí. Ūsā basiro tutuare c̄oríia. ⁸ Pee ñañarére netōpacára, bayiró peti wācūpatiria. Wācūpatipacara, “¿deero wāaadariye?” jīria. ⁹ Basocá ūsārē ñañarō tiidugápacari, Cõāmacū ūsārē cōawarii. Ūsārē pāanecōacūpacara, sīāríya. ¹⁰ Ūsā noo wāaro Jesuré sīāríobirora ūsācārē sīājāmiwā. Ūsā ñañarō netōríra niipacara, catia. Teero tiigú, Jesús cūū catirére ūsāmena ēñoi. ¹¹ Ūsā catiró jeatuaro Jesuyé quetire wederé wapa sīārīquio niiā. Teeména Jesús ūsāye õpūñrī bōaadare õpūñrīmena cūū catirére ēñoi. ¹² Ūsāpere sīārīquio niiā. Múâpe catiré petihére b̄aa.

¹³ Cõāmacūye queti jóaripūp̄ biiro jóanoā: “Yuu padeowú; teero tiigú, wedesewu”. Teerora jīrā ūsācā: Ūsā padeóa; teero tiirá, wedesea. ¹⁴ Ūsā ateré masījīrā, wedesea: Cõāmacū Jesús marī Õpārē diarigup̄re masōrigū niiwī. Teero tiigú, ūsācārē cūūmena masōgūdaqui. Ūsārē, māârē sīcārōmēna cūū p̄utop̄ neewagūdaqui. ¹⁵ Ūsā māâye ãñuré niiādarere boosārā, niipetire ūsā ñañarō netōrére nucājāā. Teeména āpērācā Cõāmacū ãñuré ticorére masījīrā, cūūrē ūsenire ticoadacua. Jōõpemena paū peti cūūrē ūsenire tico, “ãñunetōjōägū nii” jīnemoädacua.

¹⁶ Teero tiirá, wācūtutuarucujāā. Sotoápere buitoá wāapacara, popeap̄re b̄urecoricōrō nemorō tutuanemoā. ¹⁷ Biiro wācūā: Ūsā atibúrecop̄ ñañarō netōré máata petiádare niiā. Tee ñañarō netōré wapa apeyé nemorō ãñuré b̄aaädacu. Bayiró ūseniremena cūū p̄utop̄ niirucujāādacu. ¹⁸ Ūsārē baurocá wāarere wācūnūnūseria.

Bauhérepere wācūnunusea. Baurocá wáare petiádacu. Bauhérepe niirucujāādacu.

5

¹ Marīye ñopūrī muñ wiseri marī niiré wiseribiro niiā. Tee wiseri tiiróbiro marīye ñopūrī bóaadacu. Cōāmacūpe ñmuñsepü ñuré wiseri petiríadarere quēnoyúetoaqui. Tee wiseri basocá tiirígue mee niicu. ² Ate diamacárā niiā: Marī ñanopú niirā, ñañarō tagueñaā, ñmuñse niirí wiipü wáadugara. ³ Tiiwií sutiró tiiróbiro cāmotáadacu, sutimanírābiro niirijāärō jíirā. ⁴ Marī atibárecopure ate ñopūrīmena ñañarō netōā. Teero tiirā, ñañarō tagueñaā. Marīye ñopūrīrē cōadugara mee teero jííā, ñmuñsepü niiādare ñopūrīpere wasorí boorá. Tee niirucuadari ñopūrī wasorí, bóaadari ñopūrī petiádacu. ⁵ Cōāmacárā marīrē teero wáadarere quēnoyúerigü niiwī. Cūñ marīrē ñurō tiiádarere masñuguedutigü, Espíritu Santore ticodiocosuguerigü niiwī.

⁶ Teero tiirá, padeorucúa. Ateré masñā: Usā ate ñopūrīmena niirā, Cōāmacūmena niiria ména. ⁷ Cūñrē ñaripacara, cūñ jíiriguere padeonñunusea; teeména niiā. ⁸ Teero tiirá, ateré wācūrā, padeóa: Ate ñopūrīrē cōajādugamiga, Cōāmacūmena niirā wáadugara. Cūñmena niirī, nemorō ñuniādacu. ⁹ Teero tiirá, ate ñopūrīmena niirā, o niirucuadare ñopūrīmena niiracā, Cōāmacūrē teerora usenirī tiirucújādugaga. ¹⁰ Cristo wapa tiiádari bñreco jeari, marī niipetira toopü niiādacu. Basocácōrōrē marīye ñopūrīpü tiiríguere Cristo masñqui. Äpērā ñurére ñeeādacua; äpērāpē ñañarére ñeeādacua.

Cōāmacāmena āñurō niirecātire maquē

11 Ӯsā teeré masj̄irā, marī Ōpārē quioníremena īñarā, basocáre “Ӯsā wederére diamacú maquē niiā” jīñ pānarī tiia. Cōāmacāpe Ӯsārē masj̄toai. Múācārē teerora Ӯsārē masj̄rī booa. **12** Ӯsā basiro Ӯsāye maquērē āñurō wedesera mee tiia sūcā. Ӯsārē āñurō masī, Ӯseniremena wācūārō jīñgū, māārē jóaa. Teeré masj̄rā, āpērā buerí basoca Ӯsārē Ӯañarō wedeseri, māā cūārē yūumasīādacu. Cūā sotoá maquē dích baurére wācūrā, yeeripūna maquērē wācūhērā niicua. **13** Māā Ӯsārē “mecārā tiíya” jīñbocu. Ӯsāpe “Cōāmacā booró tiirá tiia” jīñ yūadacu. Māā apetóre Ӯsārē “mecārīya” jīñbocu. Ӯsāpe “māā āñurō niiādarere boosārā, teero tiia” jīñ yūadacu. **14** Cristo Ӯsārē mañrī īñarā, cāñ dutirére tiia. Ateré masj̄noã: Sīcā niipetirare diabosarigu niiwī. Teero tiirá, niipetira cūāmena diarira tiiróbiro phthājīyu. **15** Cristo niipetirare diabosarigu niiwī. Catiré petihérere c̄orá cūā booró tiirjāārō jīñgū, teero tiirígu niiwī. Cāñ boorépere tiiáro jīñgū, cūārē dia masābosarigu niiwī. **16** Teero tiirá, Ӯsā basocáre īña, wācūrā, atibáreco macārā wācūrōbirora wācūria. Too sāgueropāre Ӯsā Cri-store atibáreco macārā wācūrōbirora wācūmiwā. Mecūtígārē teero cāñrē wācūria sáa. **17** Cristo cāñmena niigānorē cāñ niirecātirere wasorí tiiquí. Cāñ too sāguero tiiríguere tiinemóriqui sáa; mama dícu niicu cāñpāre.

18 Cōāmacārā niipetirere teero wáari tiiquí. Cāñrā Cristo diariguemena Ӯsārē cāñmena āñurō niirecātiri tiirígu niiwī. Niipetirare teero niirī boogú, Ӯsārē cāñye quetire wededutig cūñrigu

niiwī. **19** Tee queti biiro niiā: Cōāmacū Cristo diariguemena atibáreco macārārē cūūmena āñurō niirecūtiadarere cūūrigū niiwī. Cūā ñañaré tiirére petirí tiirigū niiwī. Niipetirare cūūmena āñurō niirecūtiri boogū, ūsārē cūūye quetire wededutigū cūūrigū niiwī. **20** Teero tiigū, Cōāmacū ūsārē Cristore wasorá niiārō jīgū, ticocorigū niiwī. Cōāmacū ūsā wederémena basocáre boocói. Teero tiirá, Cristo wāmemena Cōāmacūmena basocáre āñurō niirecūtidutia. **21** Cristo pēerogā ñañaré tiirípacari, Cōāmacūpe marī ñañaré tiiré wapa cūūrē ñañaré tiirigūbiro ñañarō netōrī tiirigū niiwī. Teero tiiríguemena marī Cristomena niirī, Cōāmacū marīrē wapa cūohérare tiiróbiro ñañaré.

6

1 Ūsā Cōāmacūyere padeapuri basoca nijjīrā, “cūū mūärē āñuré ticolorére teero ñācōārijāñā” jīñā.

2 Cōāmacūye queti jóaripūpū biiro jīñ jónaoā: Cōāmacū ateré jīñ:

“Yuu basocáre āñurō tiirítō niirī, muu sāñríguru tūowā.

Yuu netōnéri būreco niirī, muu rē tūiápūwū”,* jīñ jónaoā. Tuoyá. Mecūtígā cūū teero tiirítō niiā. Mecūtígā cūū netōnéri būreco niiā.

3 Äpērārē ūsā Cōāmacūye paderére ñañarō wedeseri booría. Teero tiirá, basocáre ñañaré tūiēñoria, “Cōāmacūrē padeoríbocua” jīñrā. **4** Biirope tūia: Niipetire ūsā tiirémena, ūsārē wāaremema “Cōāmacūye paderá niiā” jīñrére ēñoā. Ūsārē merēā wāari, nūcājāā; apetó bayiró ñañarō netōā; ūsārē apeyenó dusaa; wisióre tūgueñāā; **5** ūsārē

* **6:2** Isaías 49.8.

tānaāya; peresu wiipu sōnecoya; acaribítutire wáaa; bayiró padea; apetóre cāniría; teero biiri j̄aabóaa.

6 Āpērārē ñañarõ tiiria; diamacú maquērē masiā; ûsārē merēa wáari, potocõrõ manirõ niiā; āpērārē bóaneõ ñiñaā; Espíritu Santo tiiápuremena padea; āpērārē j̄iñditoro manirõ maīā; **7** diamacúrā wedea; Cōāmacú tutuarere c̄uo. Ùsā Cōāmacúyere paderá surarabiro niiā. Ùsā wāmocutíre ûsā diamacú tiiré niiā. Teeména surara cāmerisíñärā wáarabiro Cōāmacúyere wedera wáaa; ûsārē cāmotádugara ûsārē docacúmurí tiimasíriya. **8** Āpērā ûsārē padeorémena ñiñaāya; āpērāpē padeoríya. Āpērā ûsārē ãñurõ wedeseya; āpērāpē ñañarõ wedeseya. Ùsā diamacú maquērē wedepacari, āpērā ûsārē “j̄iñditori basoca niiñya” j̄iñ ñiñaāya. **9** Niipetira ûsārē masípacara, s̄íquérä ûsārē ñamasíñhérä tiiróbiro ñiñaāya. Apetóre ûsārē s̄íadugápacari, niirucua. Cúä ûsārē ñañarõ tiipacára, s̄íñriya.

10 Ùsā bóaneõpacara, usenirucujää. Ùsā apeyenó cuorípacara, ûsā buerémena āpērārē pee cuorábiro niirí tiaa. Apeyenó cuorípacara, niipetire cuorábiro niiā.

11 Yáa wedera Corinto macárä, yayióro manirõ máärē ûsā wācúrére wedepetijää. Ùsā mûärē bayiró mañrére êñoä. **12** Cāmerí mañré manirí, máäye wapa niiā; ûsâpe mûärē bayiró mañmíä. **13** Síçä cüä põnarë wederobirora yuuacä mûärē wedeguda: Ùsā mûärē diamacú mañrõbirora máäcä ûsārē maññá.

Marí Cōāmacúwiibiro niiā

14 Jesuré padeohéramena cāmeyiorijäña. Diamacú tiirá diamacú tihéramena niimasíricua.

Bóeropu niirã nañtãrõpu niirãmena niimasíricua.
 15 Cristocã Satanámena sícãribíro wäcûricua.
 Teerora súcã padeogú, padeohégumena sícãribíro
 wäcûricua. ¹⁶ Cõâmacãwiipure Cõâmacã dícure
 padeoró booa; weerirare padeoríjärõ booa.
 Marípe Cõâmacã catirucugumena nijírã,
 Cõâmacãwiibiro niiã. Cã basiro biiro jírigu niiwí:
 “Cúâmena niigûdacu; cã watoapu cãmeságûdacu.
 Yuu cã Ópu niigûdacu; cã yáara niiâdacua.†

17 Teero tiirá, ñañarã putropu niimiârira witiwa-
 jôâña”, jíñi marí Ópu.

“Niipetire ñañaré tiirére tiiríjâñia.‡

Teero tiirí, yuu múaře ñeegâda.

18 Yuu múař Pacu niigûda;
 múař yuu põna niiâdacu”, jíñi marí Ópu
 tutuanetõjõagu.§

7

1 Teero tiirá, yáa wedera, yuu mañrã, Cõâmacã
 “teero tiigûda” jíriguere masírã, niipetire marí
 ñañaré tiirére duujââda. Maríye õpûürírõ ñañorére,
 marí wäcûré ñañorére duuáda. Cõâmacãrõ
 quioníremena padeojírã, cã booré dícure tiiáda.

Corinto macârã wäcûre wasorígue

2 Usârõ mañná. Sícãribíro ñañarõ tiiríwu;
 múař padeorécârõ ñañoríwu; múařyere jíñiditoremena
 néeriwu. ³ Yuu múaře “wapa chorá niiñya” jíigû
 mee tiia. Yuu too sanguero jíñirirobirora múaře mañá.
 Teero tiirá, marí catira, sícãrõménâ niiã. Diaracã,
 sícãrõménâ niirucuadacu. ⁴ Yuu múař ãñurõ tiiré

† **6:16** Levítico 26.1; Ezequiel 37.27. ‡ **6:17** Isaías 52.11. § **6:18**
 2 Samuel 7.14; 1 Crónicas 17.13.

quetire t^uogá, “teerora tiirucúadacua” jⁱⁱwācūw^u. Apērārē m^uā ãñurō tiirére useniremena wedea. Teero tiigá, ñañarō netōpacá, wācūtutua, bayiró useniā.

⁵ Macedoniap^u coerí siro, usā yeerisāre buaríwu. Usā noo wáaro ñañarō netōw^u. Apērā usāmena cāmerí cúsasodugawa. M^uā usā buerirare wācūg^u, bayiró wācūpatiw^u. ⁶ Cōāmac^u bōaneōremena niirārē wācūtutuari tiigápe Tito usā p^utop^u jearemena usārē wācūtutuari tiiwí. ⁷ C^uu jearemena dícu wācūtutuariwu. M^uā c^uurē wācūtutuari tiiriguere t^uorá, nemorō wācūtutuanemow^u. M^uā y^uure ñadugarer, m^uā wācūpatiriguere, m^uā y^uure wācūrére wedewi. Teeré t^uogá, toorá nemorō useninemow^u.

⁸ Y^uu m^uā ñañaré tiirére m^uārē j^oarip^umena m^uārē bōaneōrā niirī tiiw^u. Mec^utígārē teeré wācūpatiria. Too s^uguero “y^uu j^oaheri ãñuniboj^u” jⁱⁱwācūmiw^u. Teeré mec^utígā wācūria. M^uārē bōaneōrī tiipacá, yoari bōaneōrī tiiríj^u. ⁹ Mec^utígā y^uu useniā. M^uā bōaneōriguere wācūg^u mee useniā. M^uā bayiró bōaneōriguepe m^uārē wācūpati, wasorí tiiyíro. Teero tiigá, useniā. Cōāmac^u booróbirora m^uā ñañaré tiiriguere wācū, bōaneōyiro. Teero tiiró, usā m^uārē j^oacorip^u m^uārē ñañarō tiiríj^u. ¹⁰ Marī Cōāmac^u booróbirora bōaneōrā, wācūpati, wasoa. Teeména netōnénoā. Too síro “ññañaré tiitá” jⁱⁱñña maniā. Atibáreco macār^up^ue c^uññañaré tiiriguemena bōaneōj^ucua. Bōaneōpacara, pecamep^u wáacua. ¹¹ M^uāpe Cōāmac^u tusaróbirora bōaneōrī, ate ãñuré p^utuáyiro: M^uā watoap^u wáariguere “quēnoãda” jⁱⁱyiro; “too s^uguerop^uure marī diamacá tiiríj^u; mec^utígā diamacá t^uia sá”,

jíiyiro; máā watoaph wáariguere máā yoari teero íñariguere wācūrā, cúayiro; “Cõāmacū marírē ñañarō tiibóqui”, jíy wācūrā, cuijóayiro; yu máärē íñagh wáari booáyiro; diamacá maquérē tiidugáayiro; “ññañaré tiigáre diamacá ññañarō tiiádacu”, jíiyiro. Nippetire teero máā tiirémena máā wapa chohérere éñoyíro. ¹² Teero tiigá, máärē jóagh, ññañaré tiirígyere, teero biiri ññañaré tiinogáye dícure wācūriwh. Múáye niiádarere bayiró wācūwh. Múā Cõāmacū íñacoroph úsárē bayiró mañá sáa. Teeré masídutigh máärē jóawh. ¹³ Teero tiirá, máā áñurō tiirémena úsá wācūtutuawh.

Teero wācūtutuara, Tito bayiró usenirí íñarā, toorá nemorō useninemowh. Múā niipetiraphra cãürē áñurō tagueñarí tiiríra niiwh. ¹⁴ Tito máā putoph wáaadari suguero, yu máámena usenirere cãürē wedewh. Cãú toopá jeari, yu jíyrirobirora wáayiro. Niipetirere úsá máärē wederiguere diamacárá wedewh. Teerora úsá Titore múáye maquérē wederiguecá diamacárá niiwh. ¹⁵ Múā cãürē quioníremena bocayiro. Cãú dutirére yuayiro. Múā teero tiiríguere wācúgh, máärē nemorō mañetõneí. ¹⁶ Yu máärē padeóa; “áñurō tiiádacua” jíygh, bayiró useniá.

8

Ticodugaro jeatuarो ticodutire

¹ Yáa wederá, úsá ateré máärē masírí boogá: Macedoniaiaph Jesuré padeoré põnarí macãrãrē Cõāmacū áñuré ticolorigh niiwh. ² Cãá bayiró ññañarō netõpacára, diamacá tiiríra niiwh. Teero ññañarō

netõpacára, bayiró useniwã. Cúã bóaneõrã peti niipacara, pee apeyé c̄horá tiiróbiro ãpẽrãrẽ ãñurõ tiiápuwa. ³ Cúã booró cúã c̄horó jeatuaró cúã c̄horére ticowa. Cúã “ticoada” jílãriro nemorõ ticowa. Yuh cúãrẽ teero tiirí iñawã. ⁴ Usãrẽ sícãrĩ mee biiro jílwã: “Cõamacûrẽ padeorá bóaneõrãrẽ ûsâcã niyerure ticoada”, jílwã. ⁵ Cúã ûsã wâcûriro nemorõ tiiwá. Cúã marí Õpãrẽ “muh booré díchre tiiáda” jílsuguewa. Too síro usãrẽ “máa dutirére tiiáda Cõamacã booróbirora” jílwã. ⁶ Teero tiirá, ûsã Titore máa phtopu wáadutia. Cúã too s̄ugueropu máa puto niigã, niyerure néõnucâyigu. Teeré peotídutira cãñrẽ ticocoa. Teero tiirá, máa ãñurõ useniremena néõnucâriguere diamacã tii yaponóâdacu. ⁷ Múã niipetirere ãñurõ tiia: ãñurõ padeoá; Cõamacâyere ãñurõ buea; teeré ãñurõ masiã; useniremena ãñurõ tiia; usãrẽ maíã. Múã tee niipetirere ãñurõ tiiróbirora niyeru ticolorécaré teerora tiiyá.

⁸ Teeré jílgã, máärẽ dutiré peti tiiróbiro jílgã mee tiia. Yuh máärẽ “apemacârã macârã useniremena niyeru néõtoawa, ãpẽrãrẽ tiiápura” jíl wedegu, ateré masidugaga: “¿Múacã bóaneõrãrẽ maírére êñoâdari cúãrẽ tiiápuremena?” ⁹ Marí Õpã Jesucristo marírẽ ãñurõ tiiriguere máa masiã: Cúã niipetire c̄hogu niipach, maríye ãñuré niiâdarere booságã, bóaneõgãbiro wáarigu niiwî. Cúã bóaneõgã wáariguemena marípere pee c̄horábiro wáari tiirígu niiwî.

¹⁰ Múärẽ ãñurõ niirí boogu, yuh wâcûrére máärẽ jílgãda. Biiro niiã: Iicâmamena máa apemacã macârã s̄ugero niyeru néõnucârira niiwã. Teeré

néõrã, useniremena néõrira niiwã. ¹¹ Teero tiirá, múa tiinucáriobirora tii yaponóna. Múa useniremena “ticoada” jííriobirora teerora tii yaponóna. Máá ticodugaro jeatuarो ticoya. ¹² Marí diamacúrã ticodugari, marí ticodugaro jeatuarо ticori, Cõamacã teeména useniqui. Marí chohérere Cõamacã sãíríqui.

¹³ Múa ápéraré tiiápujírã, múaapere chohéra pataári booria. ¹⁴ Sícáríbíro chorí booa. Mecútigá múa chorémena cùa boorére tiiápu. Too síropu cùacã cùa chorémena múa boorére tiiápuadacua. Teero tiirá, sícáríbíro chaoádacu. ¹⁵ Tee Cõamacüye jóaripúpu biiro jóanoã: “Pee seerígucã chonetõriwi; péerogã seerígucárë dñsaríwu”,* jíí jóanoã.

Tito cùa menamacárämena Corintopu wáaadare

¹⁶ Yuu múa ye maquérë wäcûã. Yuu wäcûrbirora Titocárë Cõamacã wäcûrî tiiyígü. Teero tiigá, Cõamacárë usenire ticoa. ¹⁷ Yuu Titore “Corinto macárärë iñagü wáaya” jíírî, máata yuuwi. Mecútigärë cùa múaárë iñadugajigü, cùa ãñurô tñsarómena múa pñtopu wáagudaqui. ¹⁸ Titomena ápi ticocoadacu. Cùa maríya wedegü niíñ. Niipetira Jesuré padeoré pñnarí macárã cùärë biiro wedeseya: “Cùa Jesuyé quetire ãñurô wedei”, jííya. ¹⁹ Apayecárë, Jesuré padeoré pñnarí macárã cùärë beserira niiwã, usámena niyeru néõriguere néewadutira. Usá bóaneõrärë niyerure ticora, marí Õpärë ãñurô wedesedutira, teero ticoa. Teero biiri usá useniremena tiiápuðagarere eñorã, teero tia. ²⁰ Usá pairó niyeru néõriguere néewara, basocá

* **8:15** Éxodo 16.18.

ũsārē “niyeru tiidiójīyu” jīlīrī booría. **21** Teero tiirá, ũsā marī Ōpū, teero biiri basocá ūnacoropure diamacú tiidugáa.

22 Cūāmena āpī marīya wedegucárē ticoconemoä. Cūā bayiró tiiápudugarere ũsārē nařrō ēñowī. Mecütígārē māärē “cūā diamacúrā tiiádacua” jīngū, nemorō tiiápudugai. **23** Titoye maquérē āpērā sāñará, biiro jīñña: “Pablo menamacā cūāmena padegū ũsārē tiiápugū niiř”, jīñña. Āpērā puarārē sāñarápereja, biiro jīñña: “Jesuré padeoré pōnarā macārā cūā ticocorira niiřya. Cūā tiirémena Cristore ãñurō wedeseri tiiýya”, jīñña. **24** Teero tiirá, mařrémena cūärē bocaya. Māä teero tiirí, Jesuré padeoré pōnarā macārā māä mařrére tuoádacua. Ūsā cūärē biiro jīwū: “Corinto macārā basocáre ãñurō bocaaya”, jīwū. Māä teero tiirí thorá, cūā ũsā jīriguere “diamacúrā niiřyu” jīlādacua.

9

Niyeru néõre

1 Māä niyeru néõrere Jesuré padeoráre ticoadare maquérē jónemoria; māä masitoaa. **2** Yūä māä tiiápudugarere masitoaa. Ūseniremena Macedonia macārārē biiro wedea: “Iicāmamena Acaya* dita macārā ‘tiiápuada’ jīnucāwā”, jī wedea. Teeré thorá, paä Macedonia macārā “ūsācā tiiápuada” jīwā. **3** Teero niipacari, Titore cūā menamacārāmena māä pūtopū ticocoguda. Yūä Macedonia macārārē jīriguere diamacú

* **9:2** Corinto Acaya ditapū niiyiro.

wáari booa. Yuh “Corinto macārā niyeru néõ, cuoyúeadacua” jīlwā. ⁴ Apetó yuh māā p̄atopu wáari, Macedonia macārā yuhmena wáabocua. Úsā̄ toopá jeara, māā niyeru néõhērā niirī buajeádugariga. Yuh “cūā néõtoajīya” jīlrigue wapa bayiró bobooro wáabocu. Māācā̄ teerora bobobócu. ⁵ Teero tiigú, yuh biiro wācūñā: Yuh māā p̄atopu wáaadari s̄uguero, Titocārē wáadutia. Cūā māā “ticoada” jīl néõrere quēnos̄uguéadacua. Cūā teero tiirí, ūsā̄ jeaadari s̄uguero, māā cuotóaadacu. Teero tiirá, āpērā māārē “ticoya” jīlripacari, māā wācūrō ticoadacu.

⁶ Māā ateré wācūñā: Oterí basocu p̄eergā oteri, p̄eergā d̄ucacutiri iñaqui. Pee oteriḡupeja pee d̄ucacutiri iñaqui. ⁷ Marī “nocōrō ticoguda” jīl t̄gueñarōcōrō ticoro booa. Marī ticodugahera, o āpērā ticodutiri ñañarō t̄gueñarā, tcorijārō booa. Úseniremena tcoráre Cōāmacū mañqui. ⁸ Cōāmacū niipetire āñuré māārē ticonemomasī. Cūū teero tiirí, māārē d̄usariádacu. Māārē tcorémena māāpe āpērārē tiiápumasīdacu. ⁹ Tee Cōāmacūye queti jóaripūpu biiro jóanoā:

Āñugú bóaneõrārē āñurō ticoqui.

Teero tiiró, cūū āñurō tiiré niirucujāādacu, † jīl jóanoā. ¹⁰ Cōāmacārā niiñ oteréperire ticogá, teero biiri yaarére ticogá. Tee tiiróbiro cūūrā māācārē niipetire māā cuoádarere ticogudaqui. Oteréperi wii d̄ucacutirobiro māā cuorére nemorō wáari tiigúdaqui. Teeména māā āpērārē āñurō tiiápumasīdacu. ¹¹ Teero tiirá, pee cuojīrā, āpērārē tiiápuadacu. Māā tcorére ūsā̄ ticobosari, tee

† 9:9 Salmo 112.9.

niyerure ñeeră Cõāmacärē usenire ticoadacua. **12** Múä Cõāmacürē padeorá bóaneõrärē tiiápura, cûärē dusatré dícare ticora mee tiia; Cõāmacükärē usenire ticora tiia. **13** Múä cûärē tiiápuremena máä Cristoyere padeorére, cûürë yuurrére ñeoä. Cûä teeré ñiarä, Cõāmacürē usenire ticoadacua. Teero biiri máä cûärë, niipetirare tiiápuri ñiarä, teeré tiiádacua. **14** Cûäcã Cõāmacü máärë ãñurõ tiirére ñiarä, bayiró maírémena Cõāmacürë máäye niiädarere sâibosáadacua. **15** Cûä marirë ticorigue ãñunetõjõäre niiä. Tee ãñunetõjõäre dee jíi wedesemasïña maniä. Teero tiirá, Cõāmacürë usenire ticoada.

10

Pablo “apóstol niiä” jíi wederigue

1 Yuu Pablo máärë tiidutíguda. Yuurá niiä basocá biiro jíi wäcünorigh: “Cûä marimena niigü, bári niigübiro wedesei; marirë jóagüpe, tutuaromena jóai”, jíicua. Múä Cristo niirecutirere masïä; cûä bóaneõ ñiarémena tiidutýigh. **2** Teero tiigü, yuu cûä tiiróbiro niidügagu, ateré máärë tiidutía: Yuu máä pütopü jeari, máä sîquérämena tutuaromena wedeseri tiiríjäña. Sîquérä máä menamacärä ñsärë biiro jíiyira: “Cûä atibáreco macärä tiróbiro Cõāmacü booré tiirícu”, jíiyira. Yuu teero jíiränorë diamacürä tutuaromena wedeseguda. **3** Usä atibárecopü niipacara, atibáreco macäräbiro cáméríquëria; Cõāmacü wämochtíre ticorémenape cáméríquëä. **4** Usä wämochtíre atibáreco maquë mee niiä; ûmuäse maquë, Cõāmacü tutuare c HORÉPE niiä. Teeména ñañaré tutuarere docacümurí tiia.

5 Cõāmacū wāmochatíremena basocá cūā wācūrémena buerére diocóa. Cūā wederémena māärē pānarī tiidugácua; mūā Cõāmacūrē masīrī boorícu. Usā cāā buerére diocóari siro, Jesú斯 boorépere cūärē tiidutía. **6** Mūā Cristo dutirére āñurō yħuri īñaaři siro, usā biiro tiimasfādacu: Niipetira netōnucārārē ñaňarō tiiádacu.

7 Mūā sotoá maquē dícħre īñaa. “Cristomena niia” jīgħo ateré masīrō booa: Cūū diamacū Cristomena niigħi, “Pablocā Cristomenarā niiħya” jīi masīgħadaqui. **8** Yħu māärē wedegħu, usā dutirére “jīnħemosāñu wedeta” jīpacu, boboría. Marī Ķopu usārē tee dutirére ticorigu niiwī, mūā cūürē padeonemōärō jīgħi. Mūā padeorére ñañoǎrō jīgħi mee tee dutirére ticorigu niiwī. **9** Yħu jóarepūrīmena māärē uċċadutigħi mee jħħġa. **10** Āpērā yħure biiro jīċua: “Cūū jóare bayiró tutuaremēna dutia. Cūū baurocápereja tutuhegħbiro bauwī. Cūū wedesercārē bayiró tħsaya maniā”, jīċua. **11** Yħure teero jīrāno ateré masīrō booa: Usā yoaropu niirā jóacorirobirora mūā pħtopu jearacā, teerora tutuaromēna wedeseadacu.

12 Sīquērā mūā watoapu niirā cūā basiro cāmerī padeorá biiro jīċua: “Maripeja āñurō tiiia”, jīi cāmerī wedesecua. Teero jīi wedesepacara, masīricua. Usāpe cūā tiiróbiro usā āñurō tiirére péerogā wedeseñaria; yħu tiiré cāā tiirémena queodugária. **13** Usā tiiríguere jīnħemosāñu wederia. Cõāmacū usārē Cristoye quetire wededutirigu niiwī. Cūū tiidutíre dícħre tiiia. Cūūrā usārē māā pħtopucārē tee quetire wededutirigu niiwī. **14** Teero tiirā, mūā pħtopu wáara,

Cõāmacã wáadutisheropu wáara mee tiia. Múāmena niisuguewu. Úsärä múaře ãñuré “Cristo basocáre netõnéi” jířré quetire wedesuguewu. ¹⁵ Úsäré Cõāmacã wededutigu cüūriro jeatuaró wedea. Ápérä tiiríguepure “yuu tiirígue niiā” jířria. Teero jířõno tiirá, múaře padeonemórí tiidugáa. Múā padeonemórí ïñarã, uuša múaře nemorõ buemasíā. Cõāmacã uušäré cüūriro jeatuaró bueadacu. ¹⁶ Too síro múaře nemorõ niiré macárípu Jesuyé quetire wedeguda. Cüāye quetire wedeya maniré macárípu wáadugaga. Ápérä cüā paderiguepure “yuu paderé niiā” jíldugahegu, teero tiidugáa.

¹⁷ Cõāmacüye queti jóaripúpu ateré jóanoä: “Yuuja ãñunetõjõágã niiā; biiro tiigáno niiā” jíldugaguno jířijärõ booa. Biirope jířõ booa: ‘Marí Ópã ãñunetõjõágã niiř; biiro tiirígu niiwí’, jířõ booa”,* jíř jóanoä. ¹⁸ Sícü cüā basiro wedesegu “yuu ãñurõ tiia” jílgáré “cüā ãñugú niiř” jířmasíñia maniā. Marí Ópã sícünoré “ãñugú niiř” jířrí, ãñugú peti niiř.

11

Pablo jílditori buerí basocare jířigue

¹ Mecútígã múaře yée maquérë wededugaripacu, wedeguda. Yée maquérë wedegu, jířamagú tiiróbiro tagueñaã. Yuu jóarere páasutiro manirõ bueri boogá. ² Cõāmacã cüā põnaré ápřrë padeorí booríqui. Cüā múaře doerobirora yuučá múaře doeá. Múā yuu Cristoyere wederi thorá, padeowá. Teero tiigá, Cristo múaře manu niigúdubiro niiř.

* ^{10:17} Jeremías 9.4.

Máā sīcō numiō manacatigodo tiiróbiro niiā. Sīcō numiōrē ñañaré manigōrē wiyangádabiro máārē wiyadugága. ³ Teero wiyadugápach, Evare wáarirobirora máācárē “wáabocu” jīgū, bayiró wācūā. Pīno ãñurō cūj jīlditomeniremena coore jīlcōásayig. Ápérā cūbiro jīlditora, máā “Cristo booré dícare diamacú tiiáda” jī wācūrére wasorí tiibócua. ⁴ Máā biiro tiiáyiro: Ápérā máārē buera jeari, merēā wedepacari, máā ãñurō tuousénicu. Cúape ñsā Jesuyére diamacú wederirobirora wedericua. Espíritu Santoyere merēā bueri, cūā buerére ñeeáyiro. Cōāmacú basocáre netōnérre quetire cāā bueri, merēā niipacari, máā ãñurō tħocú. ⁵ Máārē buerá Jesús cāyyere wededutig beserira nemorō tħgueñacua. Yħħepe “cāā docapu niiā” jī tħgueñaria. ⁶ Yħħe ãñurō wedeseri basocu tiiróbiro wederipacu, Cōāmacúyepere ãñurō masiā. Tee masiřrére niipetire yħħe tiirémena máārē ēñoǎw.

⁷ Yħħe Cōāmacāyere basocáre netōnérre quetire wederé wapa máārē wapaséheg, ¿ññañarō tiirí? Béri niigábiro pade, wapatá, yaawu máārē netōnérre maquērē boosag. ⁸ Yħħe máārē tiiápug, āpérā Jesuré padeoré pōnarī macárā yħħure niyeru ticocorira niiwā. Yħħe teeré ñeeg, cūāye niyerure néeduogabiro tħgueñaw. ⁹ Yħħe máāmena niig, apeyenó dħasari īñag, sīcūrē potocōriwu. Marīya wederia Macedonia macárā jeara, yħħure dħasarénorē ticowa. Teero tiig, máārē sāi potocōriwu. Teerora yapacatijāgħda. ¹⁰ Yħħe diamacárā Cristoye maquērē masiā. Teeré

masírõbirora atecárẽ masíã: Yuu bueré wapa apeyenó sãíricu; sícã Acaya dita macã “Pablo cãã bueré wapa wapaséi” jíimasiríqui. ¹¹ ¿Deero tiigá biiro wedesegari yuu? ¿Múärẽ mañhégã teero jíigarite? Niiria. Yuu múärẽ mañrére Cõamacã masíqui.

¹² Yuapeja yuu tiirucúrobirora tiirucúguda. Äpéräpéra yuu tiiróbiro “tiirá tiiia” jíimicua. Teero tiirícu. Cãã bueré wapare wapasécua; yuape wapaséria. Teero tiirá, cãã “äpérä Jesús beserira tiiróbiro tiiia” jíimasirícu. ¹³ Cãã “Jesús cããyere wededutigü beserira niiä” jíirã, teero jíimajärã tiiýa. Cãã tiidotóra niiýa. Sotoá dícu Jesús beserira tiiróbiro bauýa. ¹⁴ Teero tiiré wisióricu. Satanácã teerora tiimasíqui. Apetó cãã ángele ãñugébiro, asibatégbiro baugü wáaqui. ¹⁵ Teero tiirá, cãürẽ padecoteracã cãã tiiróbiro tiicúa. Sotoá dícu ãñuré tiirábiro baucúa. Cãapeja cãã ñañaré tiiré wapa pecamepü yapacutídiaadacua.

Pablo ñañarõ netõrígue

¹⁶ Yuu too suguero jóarirobirora múärẽ jónanemogüda. Yée maquérẽ wededügaripacu, wedegüda. Teeré yuu wederi, “¿apeyé cããye maquë dícuré wedejígü, mecügü tiii?” jíi wãcürijäña. Teero wãcüräpeja, “cãã booró wedejäärõ” jíiña ména. Äpérä cããye maquëcárẽ bayiró wedecua, múärẽ padeoáro jíirã. Teero tiigü, yuucã yuu tiiríguere péero wedegüda. ¹⁷ Mari Õpä teenórẽ wededutiririgü niimiwi. Teero tiigü, “mecüri basocabiro wedegüda” jíiñ. ¹⁸ Pañ

máärē buerá noo booró cūā basiro dícu añurō wedeseya. Cūā teero tiirí, yuucā yuu basiro añurō wedeseguda. ¹⁹ Múā “masinetōrā niiā” jīi wācūrā niipacara, mecarī basoca wedeseri, añurō useniremena nucājāmasīcu. ²⁰ Biiro tiirácārē nucājāäyiro: Múärē dutiaperare, múaÿere néerärē, múaärē dutirábiro tuiáperare, múaä nemorō uputí macáräbiro múaärē tiiráre, múaärē diapóapu páaracárē nucājāäyiro. ²¹ ¿Añujāi múaärē cūā teero tiirí? Acuéi, ¿cūā tutuanetōjōðārā niiñ? Usape cūåbiro tutuaria. Teero tiirá, cūåbiro ñañarō tiiría.

Cūā “biiro biaa ûsajā” jīi añurō wedecua. Teero tiigú, yuucā cūåbirora yée maquérē wedeguda, wededugaripacu. ²² Cūā “hebreoa niiā” jīlcua. Yuucā cūürä niiā. Cūā “Israelya pōna macárä niiā” jīlcua. Yuucā cūürä niiā. Cūā “Abraham párämerä niinunusera niiā” jīlcua. Yuucā cūürä niiā. ²³ Cūā “Cristore padecotera niiā” jīlcua. Yuhpeja cūā nemorō cūürä padecotegu niiā. Yuh teero jīgū, wedeseämagübiro wedesea. Yuh cūā nemorō padenetōnucāwū. Cūā nemorō peresuwiseripu sōneconowu. Yuure cūā nemorō tānawā. Pee sīäríquioro niiwā. ²⁴ Judíoa sicamoquēñe yuure ñeenucōjirā, wecu caserodamena tānawā. Cūā yuure tānarécōrō treinta y nueve tānawā. ²⁵ Ítīärī yucuména yuure páawa. Sīcārī útāperimena yuure déewa. Ítīärī usā wáari, dooríwu duadiawu. Sīcārī duagu, sicañami, sicabureco tiimaapúre pasawu. ²⁶ Pee wáanetōwū. Díare tīawagu, duariquioro netōwā. Yaarí basoca watoa, yáa wedera judíoa putopu, judíoa niihērā putopu

quiorémena wáanetōwā. Teero biiri macāp̄ure, basocá manirōp̄ure, díá pairímaap̄ure quiorémena cāmesāwū. “Jesuré padeorá niiā” jīlditori basocá watoap̄ucārē quiorémena cāmesāwū.

27 Yuh padegu, ñañarō netōwū. Pee ñamirī cāniríwu. Juabóawu. Oco sīnidugáwu. Pee betiwá. Yusuhábuawu. Apetóre yuhre suti maniwú.

28 Apeyeréja, bárecoricōrō yuh niipetiro macārārē Jesuré padeoré pōnarī macārārē bayiró wācūā. **29** Tutuheḡno niirī, yuhcā cāubirora tutuheḡ tugueñaapua. Sīcūrē āpērā ñañaré tiidutíri, cū ñañaré tiirí, yuh ñañaré tiidutíramena cúa. **30** Yée maquērē wedegu, “biiro tiigáno niiā yuhja” jīria. Teero jīrōno tiigá, “yuh tutuheḡ niiā” jīā. **31** Cōāmacā marī Ōpū Jesús Pacu yuh wederére “jīditogu mee tiii” jīmaslqui. Cārēna usenire ticolorujārō booa. **32** Yuh Damascopu niirī, tiimacā dutigá yuhre ñeedugaḡ, biiro tiiríḡ niiwī: Tiimacā witiware soperip̄ure surarare cūríḡ niiwī cotedutiḡ. Cātū tiidita ōpū Aretas wāmecutiḡ doca macā niiwī. **33** Yuh menamacārāpe yuhre biiro tiiwá: Piimena tiimacā sānirō macā sopegāp̄ duununásediocowa. Teero tiigá, yuh cārē ñeōríwu.

12

Pablo quēērōp̄u tiiróbiro ñarigue

1 Yée maquērē wededugagipacari, māa yuhre wederi tiaa sūcā. Yée maquērē yuh basiro ñurō wederi, mārē tiiápuria. Teero biipacu, marī Ōpū quēērōp̄ure tiiróbiro yuhre eñoríguere wedeguda. **2** Cristore padeorí siro, biiro wáawu:

Quēērōphare tiiróbiro Cōāmacū yahre cāñ pahopah néemuwawawi. Teeré yah ūñari siro, catorce cāñmarí netōā. Yáa ñpāñmena o yeeripūnamena díchá wáagú wáajiyu; masíriga. Cōāmacū díchá masíqui.

3-4 Ateré masíä: Cōāmacū ûmuháseph Paraíso wāmecutiroph yahre néejeawi. Yáa ñpāñmena o yeeripūnamena díchá néewagú néewajiyu; masíriga. Cōāmacū sícürä masíqui. Yuh toopá niigú, basocáre wedemasíñha manirére wedeseri tawowá. Yuh toopá taworígue basocáre wededutire mee niiwú. **5** Yuhre toopá néewariguere ãñurō wedeguda. Yuh ãñurō tiiríguepereja wederia. Yuh “basocá díchá nijigú, tutuhegú, ñañarō netōā” jílirére ãñurō wedeguda.

6 Teero jílpach, yah basiro ãñurō wedesedagag, wedesemasíä. Diamacá maquérë wedeseri, “mecürí basocá niiñ” jílimasíriya. Yée maquérë wedesemasípac, wedeseria. Yuh basiro yah ãñurō wedeseremena yahre padeorí booría. Yuh tiirére ññatoaraph, yah wederére tawotórap, padeorí booa.

7 Cōāmacū yahre êñorígue ãñuré peti niiwú. Yuh teeré wācúgú, yah basiro “ãñugú niiä” jíliríquo niiwú. Teero tiigú, Cōāmacū yahre teero wācúri jílgú, biiro tiiwi: Satanás yáa ñpáñrë púnirō tiirí, teero ññajärigh niiwí. Tee púniré potaga sãñwarobiro púniä. **8** Ítñarí yah marí Õpärë “tee púnirére netõnéña” jíl sãñmíwú. **9** Cúñpe yahre ateré jílwí: “Yuh mähérë ãñurō tiaa. Teero tiiró, mähérë apeyenó dñsaría. Basocá tutuhera niirí, yah tutuarere nemorō êñomasíä”, jílwí. Teero tiigú, yah tutuhegú niirémena useniä. Yuh tutuhheremena Cristo cāñ tutuarere ãñurō êñoi. **10** Teero tiigú, yah tutuhegú niirére useniremena nucájää.

Yuu Cristore padeoré wapa ãpērã yuure ñañarõ jíipacari, yuure apeyenó d̄usapacári, ãpērã yuure ñañarõ tiipacári, yuure wisiórere t̄gueñapach, useniremena nucājāā. Nemorõ tutuhego niirõno tiigú, nemorõrã tutuanemogú wáaa.

Corinto macárarẽ Pablo bayiró wācūrigne

11 Yuu basiro yée maquérẽ ãñurõ wedesegh, mecugúbiro wedesegh tiia. Múapeja yuu wedesedugaherere yuure wedeseri tiia. Múã yuure ãñurõ wedeseatã, ãñunibojlyu. Múärẽ jílditoremena buerá Jesús cãyere wededutigh beserira nemorõ t̄gueñacua. Yuhpe “cãä docapu niiã” jíi t̄gueñaria. Yuu búri niigú niipach, teero bueãmajãrã doca niuria. **12** Yuu múa p̄utopu niigú, potocõrõ manirõ pee Cõamacu dích tiimasírere tiiëñowu. Teeména diamacárã “yuu Jesús cãyere wededutigh beserigh niiã” jílrére ñiowú. **13** Apérã Jesuré padeoré põnarí macárarẽ, múaçárẽ sícáríbíro tiiwá. Ate díchre tiiríwu: Múärẽ wapasériwu. Múã t̄gueñarí, teeména ¿múaře ñañarõ tiiri? Ñañaătã, yuure acabóya.

14 Yuu múa p̄utopu wáaguda jíigú, quēnotóaa. Mecutígã yuu wáaremena ítiärí Wáaadacu. Toopú jeagh, múaře “niyeru ticoya” jíi potocõricu. Múãyere booría; Cristoyepere múaře tiinemórí booa. Múa masiã: Basocá cãä pacusãmáře niyerure quēnocúbosaricua; pacusãmáape cãä põnarẽ niyerure quēnocúbosacua. **15** Teero tiigú, yuu c̄horócorõ múaře tiiápuguda. Niipetire yuu tutuaremena máaye niiādarere tiiápuguda. Teero

yuu múaarẽ bayiró maírĩ, ¿deero tiirá múaapeja yuure duaró maigári?

16 Yuu múaarẽ potocõririguere masípacara, biiro jíicua: “Cuu menijígã, marírẽ jíiditoqui; too síro maríyere néewagudaqui”, jíicua. **17** ¿Yuu múa puto ticocoriramena yuu múaayere jíiditoremena émarí? Êmariwu. **18** Yuu Titore máa pñtopu wáadutiwu. Teero biiri ápí Jesuré padeogá maríya wedegure cäämena ticocowu. ¿Tito máa pñtopure jíiditoremena máaayere émarí? Êmariyigu. Máa ãñurõ masiä: Ùsä Titomena sícãribíro tiirá niiä. Cúucã múaarẽ buegu, ãñuré díchre tiirigü niiwí.

19 Apetó tiirá, máa úsärë “ãñurõ wäcüdutira tiíya” jíi wäcübocu. Niiria. Biirope niiä: Ùsä Cõamacü ññacoropure Cristomena nijjírã, wedesea. Yuu maírã yáa wedera, niipetirere úsä wedesea, múaarẽ Cõamacärë nemorõ padeonemóärõ jíírã. **20** Apetó tiirá, yuu múa pñtopu jeari, yuu booróbiro tiiribocu. Teerora yuupecä máa booróbiro tiiribocu. Teeré wäcügã, cuiga. Apeyeréja, yuu múaarẽ “biiro tiibóca” jíi wäcüä: “Cämerítutira, ññatutira, cúara, cüäye díchre wäcürã, queti jíírã, ápérãrë ñañarõ jíírã, ‘úsañä ápérã nemorõ ãñunetõnucää’ jíírã, noo booró tiiämajärã tiibóca”, jííga. **21** Teero tiigü, máa pñtopu wáanemorí, Cõamacü yuu Ópü máa ñañaré tiirucúre wapa yuure bobooro wáari tiibóqui. Múa ápérãméra máa booró ñañarõ ñeeaperere, máa namosânumiä máa manasâmuä nihêrãrë ñeeaperere, máa boboró manirõ tiirére wasohére wapa bayiró utibocu.

Wedeyaponorigue

¹ Mecātígā yuu múa p̄utopu wáaadaremena ñitíärí wáaadacu. Yuu toopá jeari, sícä ãpírē wedesädugagu, Cõamacüye queti jóaripúpu jíñrõbirora tiiáro. Biiro jóanoä: “Puarä, ñitíärä ñíñari siro, mari ãpérä tiiríguere wedesâmasínoä”.

² Too sugueroopu múa p̄utopu jeagu, “ñañaré tiiráre ñañarõ tiigúdacu” jíñ wedetoawu. Teero biiri niipetirare wedetoawu. Mecātígä yoaropu niipacu, wedenemoä súcä: Yuu múa p̄utopu wáanemogü, ñañaré tiiráre bóaneö ñíñaricu sáa.

³ Teero tiirá, múa ateré diamacü masíadacu: Cristo yuuþare wâcûré ticorémena wedesea. Cristo múaärë dutigá tutuhegu niiriqui; múa watoapure tutuanetõjõagü niií. ⁴ Ate diamacárä niiä: Cüü curusapu tutuhegubiro páabiatunoyigu. Teero tiinórigu niipacu, cüü Pacu tutuaremenna catii. Ùsâcä cüübirora tutuhera niiä, niirapeja. Teero niipacara, cüümena nijírã, Cõamacü tutuaremenna catia. Teero tiirá, tee tutuaremenna múaärë wedera, tiiápuadacu.

⁵ Múa basiro ateré naírõ sâññáña: “¿Diamacárä Jesuré padeorára niií marí?” jíñña. Múa basiro teeré ñíñate. ¿Múa masírite Jesucristo múaämena niirére? Masícu sáa. Apetó tiirá, diamacü cüürë padeorícu. ⁶ Ùsâpe diamacárä cüürë padeóa. Múaärë teeré masírï booa. ⁷ Ùsâ múaärë ñañaré tiiríjâärõ jíñrã, Cõamacárë sâñbosáa. Basocá yuuþare “Corinto macârârë âñurõ padeorí tiiwí” jíñrére ãmaágü mee tiiia. Múa âñurére tiirí boogá. Ùsârë “teero jíñamajârã tiiwá” jíñrã, âñuniä. ⁸ Múa diamacü maquêrë tiirí, ñasâ “teerora tiiyá” jíñadacu; diamacü

maquērē cāmotária. **9** Āpērā ūsārē tutuherabiro īñarī, ãñuniā. Múäpe padeotutúara niirī, useniā. Teero tiirá, múaärē Cōāmacürē sāibosánemoädacu, diamacárā padeorá niiärō jíñrā. **10** Yuu múa putopu wáaadari suguero, atipürē jóaa. Toopá jeagu, tutuaromena múaärē dutidugáriga. Marī Ōpū yuu múaärē dutimasírere ticorigu niiwī. Tee dutirémena múaärē padeonemórī boosää; múaä padereére ñañodugária.

11 Yáa wedera, múaärē ãñurō wáaaro. Múañ ñañaré tiirére quēnoñá. Cāmerī wācütutuari tiiyá. Sícārōméra ãñurō niirecütiya. Teeré tiirí, Cōāmacū marīrē maigú marīrē ãñurō niirecütiere ticogú múaämena niigüdaqui. **12** Múaä basiro cāmerī maïrémena ãñudutiya. **13** Niipetira Jesuré padeorá múaärē ãñudutiya.

14 Jesucristo marī Ōpū múaä niipetirare ãñuré ticoaro. Cōāmacū múaärē maigú múaämena niiärō. Espíritu Santo múaärē bapacütiaro.

Nocōrōrā jóaa.

Cõāmacã̄ mecã̄ wedesei New Testament in Tuyuca

copyright © 2011 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Tuyuca

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Tuyuca

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-08-06

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 29 Jan 2022
a71ca523-cda5-572a-9b0b-61d9ea37d1a8